

Janšojski bog w Serbskem muzeju

Foto: Gregor Wiczorek

Lubi bratřa a sotry, lěto so nachila a hody so bliža. Přěju Wam a Wašim swójbnym měrliwe a spokojne swjate dny kaž tež strowe a wuspěšne nowe lěto. Njepopušćmy w našich prócowanjach wo wuchowanje našeho najdrohotnišeho kubła, našeje maćeršćiny. * Lube bratši a sotšy, lěto se chyla ku kóncoju a bližy se gódowny cas. Žycym Wam a Wašym familijam měrne a spokojne swěte dny ako teke strowe a wuspěšne nowe lěto. Njepópušćmy w našych procowanjach wo wuchowanje našogo najdrogotnjějšego kubła, našeje mamineje rěcy.

Jan Nuk, předsyda/předsedař Domowiny

Zapóslanča zwjazkowneho sejma Marja Michalkowa a předsyda Domowiny Jan Nuk (prědku wotl.) slušestaj do wobdžělnikow parlamentariskeho wječora dnja 11. nowembra w Berlinje. Tam diskutowachu wo kmanosći mjeńšinoweje politiki Němskeje za Europu. Wozjewjenje politikarja FDP na tutym wječoru, zo spěchuje Zwjazk danske šule w Němskej z 3,5 mio €, wurunajo z tym skróćenja ze stron Danskeho stata, zbudži wulku kedžbnosć. Tak je so Jan Nuk dnja 16. nowembra z listom na nutřkowneho ministra dr. de Maiziěra wobročil, w kotrymž prosy jeho wo wosobinsku rozmołwu k přewzaću kóštow za wotnamakanja w SLA. W jeho lisće rěka: „Situacija ... pokazuje, zo při dosahacej politiskej woli ... federalne zamolwitosće žanu róla njehraja.“ Foto: Bernd Engelbrecht

Zwjazkowe předsydstwo w klawsurje

Dnja 27.11.2011 zeńdže so zwjazkowe předsydstwo we Wojerecach ke klawsurnemu posedženju, zo by wo tym wuradźowało, w kajkej zamolwitosći ma stać nowy předsyda Domowiny, kotryž ma so klětu w měrcu na hłownej wólbnej zhromadźiznje wuzwolić. K diskusiji stejšeje dwě warianty:

1. předsyda džěla dale čestnohamtsce kaž dotal abo
2. předsyda džěla we wólbnej funkciji, ale hłownohamtsce – to rěka, zo dóstanje za swoje skutkowanje měsacnu mzdu.

Tuta diskusija so hižo wot zašćeje wólbneje zhromadźizny sem we wšelakich gremijach Domowiny wjedže, bohužel dotal bjez konkretneho rezultata. Tuž su člonjo zwjazkowneho předsydstwa sej wobstarali profesionalneho moderatora. To bě Mario Friedrich z Instituta za komunikaciju, informaciju a kublanje z. t. ze Zhorjelca.

Na dosć wušikne wašnje je moderator wšitkich přitomnych prosył, zo bychu swoje wočakanja na předsydu Domowiny na papjerku napisali. Tak zezběra so po dlěšej diskusiji kopica nadawkow, kotraž ma přichodny předsyda spjelnić. Potom přirjadowachmy kóždemu nadawkej třěbny časowy wolumen a to z rezultatom, zo je za to 40 hodzin + x na tydzen třěbnych. Z toho wuchadžeše dopóznaće, zo měł přichodny předsyda Domowiny hłownohamtsce džělać.

Přizamkny so diskusija wo tym, kajke naprawy su třěbne, zo by so tute mjenowane dopóznaće móšlo zeskutkownić. Třěbne je na přikład rozrisanje džěloprawniskich, finansielných, wustawkowych abo dawkowych prašenjow.

Potom přirjadowachmy naprawam zamolwitosće a termíny za rozrisanje. Wutwori so mała džělowa skupina za wšitke wobłuki, kotraž maja na wurjadnym posedženju zwjazkowneho předsydstwa dnja 15. januara 2011 swoje wuslědky předstajić. Po tym so rozsudži, hač namjetuje so hłownej zhromadźiznje hnydomne zasadenje hłownohamtskeho předsydy abo hač je třěbne, zarjadować přechodnu fazu, w kotrež ma předsyda dale na wobmjezowanu dobu čestnohamtsce skutkować. Sym měnjenja, zo bě dobra ideja, sebi wobstarac neutralneho moderatora, kotryž je nas wjedł k spokojacemu rezultatej.

Jan Nuk, předsyda Domowiny

Wo komplikowanych lětach Domowiny

W LND je lětsa němskorěčna kniha dr. Ludwiga Ele „Die Domowina in der DDR“ wušla. Za nju je awtor wobšěrnje w archiwje stronow a masowych organizacijow NDR, w podložkach Gauckoweho zarjada a w aktach Domowiny wo brizantnej maćiznje slědźił. W swojim derje čitajomnym džěle předstaja dr. Ela najprjedy lědma znate fakty wo narodnych mjeńšinach a jich organizacijach w europskich socialistiskich krajach, mjez kotrymiž měješe Domowina wosebity status. Wona bě wšak jenička do lěta 1945 založena zastupnica mjeńšinow, kotruž běchu fašisća 1937 zakazali a kotraž bu hižo 10. meje 1945 wozrodžena.

Awtor rysuje kritisce a bjez tabuwow komplikowane wuwice Domowiny po znawazoženju 1945 hač do přewróta, předewšěm pak wobjednawa prašenje, kak je strona SED wot lěta 1946 swój wliw we wjednistwje narodnje organizacije zesylila, na wodźacu móc wutwariła a sej přichilnosť mnohich Domowinjanow z wot njeje 1948 spěchowanim schwalenjom Serbskeho zakonja zdobyła. Wot spočatka polstarych lět přiběraše ličba stronjanow a jich wliw we wjednistwje organizacije. Domowina wěnowaše so nětko přewažnje politisko-ideologiskim a hospodarskim prašenjam, mjenje pak spěchowanjum rěče a kultury, zwěsći dr. Ela.

Pozdžišo je wona narodnym problemam zaso wjetšu kedźbnosć wěnowała. Domowina je sej pak tež někotre prawa sobupostajowanja w narodnostnej politice wuwowjoła. Zajimawje rysuje awtor rozestajenja 1964 wo zahubnym přewjedženju 7. wuwjedženskeho postajenja k šulskemu zakonjej a slědowace wotwołanje 1. sekretara Domowiny Bjarnata Nowaka na čišć politběrowa SED.

Bohužel přemalo kedźbnosće wěnuje awtor wot Domowiny wužiwanym móžnosćam kaž tež skutkowanju skupin. Přjednostroscce wobswětluje wón problematiski poměr wjednistwa k přewažnje křescanskemu člonstwu, bjez kotrehož wobšěrných aktiwitow njeby organizacija tak wuspěšna byla. Pokazki wo aktiwitach bazy wobmjezuja so na někotre skupiny. Dr. Ela je pak w rozmołwje wo knize přiznał, „zo je Domowina tehdy z pomocu 2 000 čestnohamtskich funkcionarow zrozumiła svojich sobustawow mobilizować“.

Dokumentacija tež w dosahacej měrje njehódnoća tajke wjerški Domowinskeho džěla kaž tři zlěty Serbow 1950, 1951 a 1956 w Budyšinje a Borkowach, sydom centralnych a něhdze 50 wokresnych festiwalow serbskeje kultury. A statistika wo podžělu stronjanow we wjednistwje Domowiny na přikład wobmjezuje so přejara na lěta

do přewróta a njeje stajnje dospołna. Knize by tyło, by-li so w njej tež wjace časowych swědkow słowa jimało. Njehladajo na to pak skića edicija powučnu a přewšo zajimawu lekturu wo komplikowanych lětach Domowinskich stawiznow, čemuž tež 26 přehladnych tabulgow přinošuje.

Manfred Laduš

Ludwig Ela „Die Domowina in der DDR“, LND 2010, 255 stron, plaći 24,90 eurow, ISBN 978-3-7420-2176-2

Wulki zajim z wukraja

Zarjad Domowiny organizowaše w zašlymaj měsacomaj wjacore wopyty wukrajnych hosći w Serbach kaž tež zajězdy Serbow do wukraja:

Dwě delegaciji senatorow Českeje republiky pobyštej na wopyće we Łužicy, a to wot 13. do 15. septembra a 23. a 24. septembra. Zajimowaštej so wosebje za prašenja serbskeho rěčneho kublanja. Hosćo wopytachu na přikład Serbsku srjedźnu šulu Ralbicy, Muzej Čišinskeho w Pančicach-Kukowje kaž tež Serbski institut, Serbsku pěstowarnju „Jan Radsyrb Wjela“ a Serbski gymnazij w Budyšinje. Nimo toho wobhladachu sej Serbski muzej a wobdžělichu so na zahajenju interkulturneho tydženja w Budyšinje.

Na XII. serbskich kulturnych dnjach w Opolu a Namysłowje měješe dnja 6. oktobra „Łužycki król – utopiska komedija z našeho časa“ z pjera Jurja Kocha prapremjeru a žněješe wulki přiklesk. Dnja 27. oktobra koncertowaše skupina DeyziDox w Opolu.

We wobłuku 12. česko-němskich kulturnych dnjow w Drježdžanach organizowachu tam dnja 9. nowembra forum k temje „Wjacerěčnosť jako šansa – rěč, kultura, identita“. Na nim wobdžělišaj so dr. Beata Brězanowa a Jan Bart. Na serbskich kulturnych dnjach wot 10. hač do 13. nowembra w Žarach wobdžělichu so mjez druhim městopředsydka Domowiny Zala Cyžowa, Kamjenska županka Trudla Kuringowa a referent Domowiny Jurij Łušćanski. Wědomostna konferenca wěnowaše so temje „Łužica wčera a džensa“. Mjez referentami běštaj wědomostnikaj prof. dr. Dietrich Šolta a dr. habil. Sonja Wölkowa ze Serbskeho instituta. Serbski folklorny ansambl Slepó zakončacy džěń z ludowej hudźbu wobrubu. **Łu.**

Pomocna akcija Domowiny

Šekaj we wysokosći 900,- a 1000,- € přepoda předsyda Domowiny Jan Nuk dnja 22. septembra zastupowacemu měšćanosće Chrastawy, Miroslawej Pilářej (wotl.). Pjenjezy buchu nazběrane w pomocnej akciji, kotruž je Domowina na dobro woporow wulkeje wody organizowała. Srědki wužiwaja so mj. dr. za nowonatwar zničeneje komunalneje pěstowarnje. Foto: Bjarnat Cyž

Zasluřbni řlonoj Domowiny pořesćeni

Lětuři lawreaća Myta Domowiny, Myta Domowiny za dorost a Čestneho znamješka Domowiny na wuznamjenjen-
skim zarjadowanju dnja 8. oktobra w Serbskim domje w Budyšinje. Fota: Jurij Helgest

Myto Domowiny spořča Domowina za wurjadne wukony w zmysle zachowanja a spěchowanja Serbstwa. Z nim so čestnohamtske skutkowanje ze wšoserbskim wuznamom na wšěch polach narodneho džěła česći. Lětsa dóstachu Myto Domowiny:

Peter Čačko z Bratislavy,
Jutta Kaiserowa z Gór (Guhrow),
Leńka Thomasowa z Budyšina a
Chór „Łužyca“ z Choćebuza.

Myto Domowiny za dorost spořči so
Mili Nagorinej z Choćebuza.

Za swoje zasluřby w čestnohamtskim džěle buchu lětsa z Čestnym znamješkom Domowiny wuznamjenjeni:

Michael Börner z Drježdźan,
Erika Kobanowa z Worcynja,
Edith Jurakowa z Malešec,
Jan Kašpor z Brětnje,
Reinhardt Schneider z Łaza,
Jan Šolta z Konjec,
Joachim Ryčer z Kamjenca,
Günter Jahn z Dešna,
Stefanie Noakoje z Běleje Góry a
Křesćan Korjeńk z Noweje Wjeski.

Z Čestnym znamješkom Domowiny hódnoćeja so wosebite wukony při zwoprawdženju programa Domowiny. Wuznamjenjenje je narodnemu džělu we wobłuku třěšneho zwjazka a jemu přisluřacych towarstwow wěnowane.

Myto Domowiny bu přěni raz w lěće 1990 spořčene; Čestne znamješko Domowiny přepoda so přěni raz w lěće 1959.

Wšě projekty su ze serbskosću w Slepjanskej kónčinje zwjazane

Pokročowanje přinoška w „Našej Domowinje“ čo. 3-2010

K zaručenju ewangelskeho serbskeho džěla so tohorunja srědkki nałožichu. Džělo ze serbskimi ewangelskimi wosadnymi wotmě so w léce 2009 jenož hišće w dwěmaj diecezomaj. Spočatk léta bě k jeju zjednočenju dóšlo. W Zhorjelskej diecezy skutkuje serbski superintendent farar Jan Malink z Budyšina na zakładze dojednanja mjez Ewangelsko-lutherskej krajnej cyrkwju Sakskeje a Ewangelskim cyrkwiskim wokrjesnym zwjazkom šleska Hornja Łužica. Džěle personalnych a jězbnych kóštow so za planowanje a přewjedženje serbskich wosadnych popołdnjow, božich službow a wosadnych zetkanjow w Slepjanskej a Wojerowskej kónčinje zasadžeja. Zhorjelske cyrkwinske wokrjesy přewzachu dalšich 75 procentow wudawkow a z tym zmóžnichu, zo móžeše so wjetša potřeba w Choćebuskim wokrjesu financować. Tute přiražki so kompletnje za podžěl fararja Schütta zasadžichu. Wot léta 2011 ma tak być, zo so cyrkwinski wokrjes na financowanju wobdžěli.

Na zakładze próstwy gmejny so Serbskemu kulturnemu centrumej Slepó (SKC) podpěra k dispozici staji, zo by swój mnohostronski poskitk zachował.

Wukublanje překupče za wólny čas/turizm w 3. wukubłanskim léce bu podžělnje financowane. W poslednim praktiskim léce manager za turizm wukublanču jara podpěrowaše, zo by swoje pruwowanje z wuspěchom zakónčila.

W turistiskim wobłuku so kooperacija mjez Slepjanskej kónčinu a kónčinowej zhromadnosću „Kraj nad Nysu“ pohlubši. Zakład toho bě studija z léta 2008, kotraž so nětko krok po kroku realizuje. Na wutwarje ruty hórnistwa so w tutym léce džěla.

Dalše srědkki za prezentaciju so Serbskemu kulturnemu centrumej a Towarstwu za serbski kulturny turizm k dispozici stajichu, zo bychu so poskitki infomaciskeho materiala wudospólnili. Stajne aktualizowanje datow na internetnej stronje Serbskeho kulturneho turizma kaž tež koplo-

wanje z datami turistiskich zwjazkow bě dalše čeziščo při zasadženju srědkow.

Serbsku rěč, serbske pismowstwo, serbske medije w Slepjanskej kónčinje zjawnje spřistupnjeć – to bě hłowny pozadk projekta přeložowankeje služby. Z tym poskićuja so za hornjo- a delnjoserbsčinu kaž tež za čěščinu dosahace móžnosće komunikacije. Za pólsčinu džělaše so po potřebje ze sobudžělaćerjemi na honorarnej bazy. Tutón poskitk njewužiwachu jenož gmejny w Slepjanskim regionje a Zakładna a Srjedźna šula Slepó, ale tež župa při swojim džěle. Slepjanska gmejna, Njepilic towarstwo a SKC wužiwaja jón mjez druhim za to, zo bychu ze swojimi partnerami w Pólskej a Českej w jich maćerščinje komunikowali.

Přez zesyljenje zjawnostneho džěla móža nětko pravidlownje w Našej Domowinje a w regionalnych nowinach artikly wo serbskich aktiwitach we wosadze wuchadžeć.

Z dalšich srědkow smy wudaće knihi „Sagen und Erzählungen des Johann Hantscho-Hano“ podpěrali. Njepilic towarstwo dósta přiražku za zestajenje wědomostneje biografije wo Hanzu Njepili (knih je wušla).

We wobłuku hižo mjenowaneho rěčneho campa smy šulerjow, kotřiž so na projekće 2plus wobdžěleja, při synchronizaciji filma zasadžili. Tohorunja spěchowany bu trikowy film, kotryž bu hornjoserbsce synchronizowany. Wón sluzi podpěry projekto- w Witaj a 2plus w Hornjej Łužicy. Z tym skrućamy tež zjawne připóznace šulerjow w jich prócowanju, hornjoserbsce bjez dialekta a bjez zmylkow rěčeć.

Při tym wužiwamy kontakty k serbskim srjedźnym šulam a k Serbskemu gymnazijej. Tute zhromadne džělo so 2009 z kooperaciskim zrěčenjom podkládze a ma zaměr, gymnazialny projekt a z tym přechod po 6. lětniku ze žiwjenjom pjelnić. Wosebje wjele projektow w Slepjanskej kónčinje sluzěše džělu z dorostom Serbskeho folklorneho ansambla a Džěčaceho a młodžinskeho ansambla Slepó.

Dorost hercow, kotřiž husle abo dudy hraja, pokazuje, zo je za tute poskitki zajim.

Zajim za hudženje na serbskich instrumentach je jedna stronka, tamna je, zo su za to tež instrumenty trěbne. Kooperowachmy z młodym twarcom instrumentow we wobłuku jeho studija, tak zo nastachu małe a wulke třitrunate husle.

Manfred Hermaš,
regionalny rěčnik Domowiny

(prokročowanje slěduje)

Młodzi wopytowarjo w tkalcarni na Njepilic dworje, naprawo Edith Pjenkowa z Rownoho.

Foto: Martina Arlt

Předsydstwo Wojerowskeje župy „Handrij Zejler“ je na swojim posedženju dnja 19.11. 2010 Čornochołměanske towarstwo „Krabatowy młyn“ nachwilnje do Domowiny přiwzało. Wo doskónčnym přistupje rozsudži hłowna zhromadźizna župy. Towarstwo ma nimale sto člonow. Angažuje so mj. dr. za natwar Krabatoweho mlyna, zachowanie twarjenjow, kiž su pod škitom pomnikow, kaž tež za pěstowanie serbskeje řeče, nałožkow a wumělskeho rjemjesła Wojerowskich Serbow. Kaž předsydku Gertrud Wincarjowa zwěsći, džělaja wuspěšnje z dorostom: „Pola nas je młoda generacija zastupjena!“ Na příklad organizowachu ze wšelakimi partnerami spočatk oktobra „Domchowanku při Krabatowym mlynje“. Njedawno podpěrachu šulerjow serbskeje džěloweje skupiny Ewangskeje srjedźneje šule Wóslink při projekće „Na slědach Krabata“.

Měrcin Kašpor-Ćiskowski

Towarstwo Domowinje přistupilo

Při Krabatowym mlynje w Čornym Cholmcu. Foto: Martina Arlt

Literarne wubědźowanje 2010

Lětuše kónclětne zarjadowanje župy „Michał Hórnik“ steji pod temu „Naše džěci – naš přichod“. Hižo w septembrje smy do serbskich zakładnych šulow šli a šulerjow z pisanym flyerom do literarneho wubědźowanja pod temu „Moja ródna wjes“ wabili. Wučerki jednotliwych rjadownjow běchu nam poboku. Cyle dobrowólnje, bjez ćišća a nućenja, nic w šuli, ale doma je kóždy móhl swoje wobkedźbowanja, dožiwenja abo nazhonjenja napisać.

Wupłody nas překwapichu. Ći jedni hladachu do stawiznow wsy, družu wopisowachu bohatosć poskitkow we wsy, někotři sej chwalachu wjesnu zhromadnosć a njemała horstka zwurazni swoju lubosć k domiznje w hrónčkach. Wjeselachmy so nad rjanymi wurazami, wobrotami, hrajkajom ze słowami, sprawnymi začućeami a nad někotrejžkuli šibałosću. Při hódnoćenju wupłodow widźachmy jich před sobu – našich přichodnych serbskich powědančkarjow, chroni-

karjow, spisowacelow a basnikow. Snano so na tej abo tamnej šuli w cyłodnjowskim poskitku kružk pisacych wuwije.

Wšitke na wubědźowanju wobdźělene džěci dóstanu připóznaće z wopismom a dopomnjenku na „Literarne wubědźowanje 2010“. Najlěpši předstaja so ze swojej twórbu na kónclětnym zarjadowanju župy „Michał Hórnik“ dnja 10.12.2010 w Serňanach.

Trudla Kuringowa,
županka župy Kamjenc

Na serbskich slědach w Praze

Kóždolětna kubłanska jězba Župy „Jan Arnošt Smoler“ Budyšin wjědžeše tutón raz 52 člonow z 10 skupinow na serbske slědy do stolicy Čěskeje republiky.

Temy běchu Serbski seminar a towarstwo „Serbowka“, Ludvík Kuba (1863-1956) a Serbja kaž tež skutkowanje wuznamneho rězbarja čěskeho baroka Maćija Wjačlawu Jakule (1655-1738), rodzeneho w Kulowje. K tomu přednošowašej po puću Jurij Łuščanski a dr. Hilža Elina.

Młodzi člonjo towarstwa „Společnost přátel Lužice“ witachu člonow župy w rumnosćach Serbskeho seminaru ze serbskeje a čěskeje chorhoju při zachodže do doma.

Předsyda Domowinje asociěrowaného towarstwa „Společnost přátel Lu-

žice“, dr. Petr Kaleta, postrowi hości z Łužicy a předstaji zhromadnje z Jurjom Łuščanskim stawizny a přítomnosć seminaru kaž tež džensniše skutkowanje tutoho towarstwa.

Po rozmołwje a wobhladanju Hórnikoweje knihownje podachu so wobdźělnicy na městna wukublanja chowancow dlěje hač 200 lět wobstejaceho gymnazija na Małej Stronje. Po puću zastupichu do cyrkwy Swj. Marije dobyča, hdžež je wot njedawna zaso serbska modlitwa při Praskim jězudžěcatku přinčinjena.

Po wobjedže wobhlada sej skupina z Budyšina na Karlovym mosće zbliska tři najwuznamniše Jakulowe twórbny – skupiny skulpturów.

dr. Hilža Elina

Domowinjenjo z Budyšina w Hórnikowej knihowni w Praze.

Foto: Steffen Hejduška

Woglěd Dolnych Serbow w Iowje

W awgusće lěta 2010 su se pótomniki Serbow z celeje Ameriki na Worldwide Wendish Workshop w małym měštašku State Center (Iowa) zmakali. Tamna Wendish Heritage Society group jo 13.-15.08. na kónčtyžeńsku žěłarnju pšepšosyła.

Teke kulturna kupka Domowniskego muzeja Dešno jo pšepšosona była. 13 člónkow kupki jo se poł lěta pilnje na wjerašk pšigótowało. Dolnosěrby z Hochozy, Dešna a wokolnych jsow su mały program ze serbskimi ludowymi spiwami a z basnjami Mata Kosyka a z wobubowanymi rejami nazwucowali. W zgromadnem žěle Serbskego muzeja Chóšebuz a z tamnymi glównymi organizatorkami jo nastala drugi raz zajmna wustajeńca „Móje serbske kórjenje – My Wendish roots”, a to na 19 toflach a z wjele wobrazami w zdalonej St. Paul's Lutheran Church. Wěcej ako 150 Serbow abo pótomniki Serbow z Ameriki, Kanady a z Nimskeje su pšichwatali, do rozgrona pšišli, za swójskimi kórjenjami pytali, recepty wuměnili, t-shirty, cd-ki abo druge kupowali a to wšykno w pšeliš pšijaznej a wutšobnej atmosferje. Člónki našeje kulturneje kupki su žěłarnje pšigótowali ako tradicionelnu serbsku kuchnju, wušywanje, jajamólowanje, rěcny kurs w dolnosěrbsčinje ze spiwanim a su serbski a nimski žěl tširěcneje namšy pšewzeli. Njejsmy žednje z takim wjelikim wótgłosom licyli. Wšykne naše žěłarnje su wjeliki zajm wubuzili. Se wě, až su se naše žěłarske ku programoma a w žěłar-

njach warianty dolnosěrbskeje drastwy woblakli.

Njejsmy se w Iowje ako cuze culi, ale ako „stare” člónki familije, kenž njejsu se dlujki cas wižes mógali. Smy na wjele pšašanjow wótegronili a z našogo něntejšnego žywjenja wulicowali a rozkladowali, lěc žinsa hyšći rěc wužywaš móžomy, kak nałogi woplěwamy, kótare tradicije hyšći žywe su atd. a smy se zas a zas wót-mólowaš dali.

Ale tež za našu kupku jo połny program pšigótowany był. Tak smy se na Pow Wow swěženju indijanarjow wobžělili, něgajšnu šulu wudrogowarjow, wjeliku farmu, stary kjar-chob, muzeje, wiki a samo muzeumowu wjas woglědali a wjele małych dožyweńkow domoj wzeli. Kóńc drugego tyženja smy pótom samski program hyšći raz w Amerikańskim muzeumje w Davenport wóspjetowali. Cas jo se za wšyknych pšemalsnje minul.

Facit: Smy, něglědajuce na starstwo člónkow, ako kupka pši pollětnem zwucowanju gromadu zrosli a naša kupka jo w Iowje dwa napinajucej, ale wjelgin rědnej a intensiwnej tyženja dožywiła. Smy kontakty nawězali a z tym zakład za dalšne žělo twóрили. Nic napóslědku słuša žěk firmam a institucijam, kenž su nas pód-pěrowali ako to su: firma Kunella, Aerohele International, Domowina z. t., wokrejs Sprjewja Nysa a Domowniski muzej Dešno.

Kathrin Šwjelina

W měštašku State Center (Iowa) su se lětos w awgusće pótomniki Serbow z celeje Ameriki na Worldwide Wendish Workshop zmakali. Mjazy nimi jo była serbska kupka, kótaruž wižimy tu zestupanu ku kupkowemu fotoju.

Foto: Janko Kliem

Kuždy na swój part pšipomagał zachowaš serbstwo

Jutta Kaiserowa jo se w lisce Zwězkowemu pšedsedarstwowi Domowiny wužekowała za to jej póscone „Myto Domowiny“. Wóna pišo mjazy drugim:

„Myslim se, až smějom ten žěk teke wugroniš w mjenju wšyknych drugich na tom dnju pócesconych luži z mytom a z cesnym znamuškom Domowiny.

Smy ga to wuznamjenjenje dostali za to, až smy kuždy na swój part, ze swójskimi móžnosćami a zamóžnosćami, kusk pšipomagali zachowaš a zmóćniš serbstwo. Wuznamjenjenje nam pokažo, až Domowina se take žělo cesći a jo pšipóznawa.

Jo ga pšisamem sto lět, ako běšo Domowina załožona ako Zwězk serbskich, za wětšy žěl burskich, towaristwow. We swójom nagronje na załoženjskej zgromažinje jo Bogumił Šwjela 1912 we Worjajcach gronił: „Wótglědanje togo zwězka dej, krotko gronjone, bys: žělo a procowanje k zdžaržanju serbstwa, k pózwigowanju našych serbskich towaristwow a wšyknych jich člónkow. Serbstwo! Co wóno jo bylo, co wóno jo, co z njogo bužo?”

Toš te wót Šwjela stajone pšašanja nas wupominaju žinsa rowno tak ako tegdy.

Wóni nuzkujú nas k rozmyslowanju a nažejucy k pšawym rozsuženjam na dobro našogo luda a jogo trěbnych zastojnstwowych strukturow w našej lužyskej domowni a w nimskej towarisnosći. Wažne pak jo, až se pši wšom jandnanju sami njezamólijomy w škódnem mjazsobnem rozestajenju a zranjecem wumjatowanju. Bog dał, aby se nam ražiło pši rozwězaju wšyknych problemow, až jaden drugemu lěpjej pšisłucha, wopytajo rozměš, a njewoglědujo napšěiwne mēnjenja ned ako winikojske.

Farář Šwjela jo na załoženjskem zarědowanju Domowiny za to wěžel pówucne pširownowanje: „Kaž rěcki na górach pluskotaju z kuždego rožka, tak wjele mysłow zbužijo nam to jadnučke słowo: serbstwo. Glědajmy, aby te rěcki se zjadowišli do móćneje šyrokeje rěki! Jano zgromadnosć nas móćnejšych wugótujo.“

Serbske blido w Serbskem muzeju w Chóšebuzu

Kuždy zajmc jo pšepšosony

Južo 25 razow jo Christina Kliemowa organizěrowała Serbske blido w Serbskem muzeju Chóšebuz. Teke tematiske rozgrona pšiwabje cesto bejnych zajmcow.

Foto: Werner Měškank

Serbske blido w Serbskem muzeju w Chóšebuzu jo forum, kótaryž służy w přédnym rěže woplěwanju a nałožowanju dolnoserbskeje rěcy. Na Serbske blido jo kuždy zajmc pšepšosony, kěnz ma lušt na serbske rozgrono a kenž co rad na serbske powědane słowo słučaš. Aby take rozgrono pó casu wóstudne njebyło, som se pšecěj wěstu temu wuzwóliła a k tomu kompetentnych partnerjow pšepšosyła, ako su dali zakładne mysli do se pšizamkujuceje diskusije.

Zachopiła som w nowembrje lěta 2006 z přédnym serbskim blidom ku temje: brunicowa a tekstilna industrija w Dolnej Łužycy. Pótom su slědowali kuždy drugi mjasec na přédnej srjože mjaseca mjaztym 25 Serbskich blidow, žož jo w pšerězku mjazy 10 – 20 wobžělnikow pšichwatało, nic jano z Chóšebuz, ale teke z drugich wokolnych jsow z Górneje Łužyce a hynži. Toš te rozgrona su za wětšy žěl wjeliki zajm wubužili a Nowy Casnik jo pšawidlownje wó

tom rozpšawjał. Zarědowanje jo dermo a referenty mimo zapłašenja wustupuju, což jo wšeje cesći gódne. Take tematiske rozgrona dawaju nam móžnosći a nas rownocasnje wupominaju se ku aktualnym serbsko-politiskimi pšasanjami wugroniš. Smy mjaztym brizantne pšasanja wó politice a pširože diskutěrowali, smy rozwjaselece temy wobjadnali ako serbska kuchnja a serbski spiw, smy wó wuměłstweje a mložinje powědali a serbskich luži pšedstaili. Pšecěj som kšěła daš teke młodej generaciji to słowo, což pak wjelgin šěžko jo, pšeto se lěbda w serbskej rěcy wugranjaju. Teke serbskich ceptarjow jo šěžko ako partnerjow za Serbske blido dobyš, how laży hyšći potencial za pšichodne zarědowanja. Serbske šulstwo ga jo cesto tema w našych diskusijach.

Wótergi naše temy teke nimskorěcných luži zajmju, ale dokulaž jo rěc serbska, njejo diskusija za nich pšístupna.

Serbske blida su pšinosk, naš muzej ako žywu, do pšichoda pokazujucu instituciju dalej wuwijaš, a ja se nažejam, až to teke w pšichože móžno bužo.

Na tom městnje se wužekujom wšykny góscam, partnerjam a pomocnikam pšipšewježenju našogo wjacornego zarědowanja a wjaselim se, gaž pšišošo.

Christina Kliemowa,
organizatorka a moderatorka
Serbskego blida

Poskitk zhotowjenja serbskich wabjenskich srědkow

Zwjazk za serbski kulturny turizm z. t. ma wotpohlad, z wosebitej, časowje wobmjezowanej iniciatiwu prezentaciju zjawnych zarjadowanjow w serbskim sydlenkim rumje w Sakskej a Braniborskej ze serbskimi a dwurěčnymi plakatami, lětakami, banerami atd. spěchować. Za to smy młodu grafisku designerku Melanie Kotissek angažowali. Hižo dlěši čas zhotowja wona na přikład wabjenski material za Serbski kulturny centrum Slepó a towarstwa. Tak stej Wam jako profesionalna partnerka k dispoziciji. Wona zamóže ze swojimi kreatiwnymi

idejami a ze zhotowjenjom najwšelakorišich informaciskich materialijow zajim za Waše zarjadowanja resp. Waše zarjadnišćo budzić resp. zwyżić.

Zapłaćenje grafiskeho džěla přewozmje Zwjazk za serbski kulturny turizm. Formality so přez zrěčenje mjez Wami a našim towarstwom rjaduju. Wuhotuže-li w lěće 2011 zarjadowanje abo maće-li zajim na zhotowjenju serbskich abo dwurěčnych plakatow, lětakow abo banerow, potom so prošu hač do 31.12. 2010 přizjewće pola Melanie Kotissek, Schulstraße 1/Šulska hasa 1,

02625 Bautzen/Budyšin (telefon: 03591/531319, e-mail: kotissek.design@googlemail.com).

Auf Initiative des Vereins Sorbischer Kulturtourismus e. V. übernimmt die Designerin Melanie Kotissek noch bis Ende Dezember 2010 die Gestaltung sorbischer oder zweisprachiger Werbe- und Informationsmittel. Für Mitgliedsvereine der Domowina und Domowina-Ortsgruppen ist dieses befristete Angebot kostenlos. Interessenten wenden sich bitte direkt an M. Kotissek.

Manfred Hermaš, předsyda

Próstwa wo wupjelnjenje digitalneho naprašnika w ramiku Syće za wjacerěčnosť a rěčnu mnohotosć w Europje „RML2future“ k spěchowanjmu dwu- a wjacerěčnosť

Pšosba wo wupjelnjenje digitalneho naprašnika w ramiku Seši za wěcejrěčnosť a rěčnu wjeleserakosć w Europje „RML2future“ k spěchowanjmu dwójo- a wěcejrěčnosť

Bitte um Mitarbeit im Netzwerk für Mehrsprachigkeit und sprachliche Vielfalt in Europa „RML2future“ mit dem Ziel der Förderung der Zwei- und Mehrsprachigkeit

Lube wobydlerki a lubi wobydlerjo Łužicy, lube wobydlerki a wobydlerjo Łužyce, liebe Bewohner und Bewohnerinnen der Lausitz,

Ihre Meinung interessiert uns!

Wir benötigen dringend **Ihre** Mitarbeit im Netzwerk für Mehrsprachigkeit und sprachliche Vielfalt in Europa „RML2future“.

Ziel des Projekts ist es, die Zwei- und Mehrsprachigkeit zu fördern und die Qualität des Zusammenlebens und der Zusammenarbeit von Sprachgruppen zu verbessern.

Weitere Informationen darüber finden Sie unter www.rml2future.eu.

Das Institut für Fachkommunikation und Mehrsprachigkeit der EURAC in Bozen (Italien) hat einen Fragebogen für die Bewohner unterschiedlicher europäischer Minderheitenregionen entwickelt. Die Daten der verschiedenen Regionen werden miteinander verglichen und der Europäischen Kommission vorgestellt.

Sie können – natürlich anonym! – auf Deutsch oder Sorbisch antworten:

Fragebogen auf Deutsch: <https://opinio.eurac.edu/s?s=1353>

Fragebogen auf Obersorbisch: <https://opinio.eurac.edu/s?s=1757>

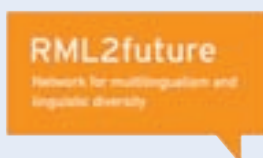
Fragebogen auf Niedersorbisch: <https://opinio.eurac.edu/s?s=1853>

Weitere Informationen und den Fragebogen finden Sie ebenfalls auf der Homepage der Domowina www.domowina.sorben.com.

Wutrobny džak za Waše sobudźěło!

Wuťšobny žěk za Wašo sobuźěło!

Vielen Dank für Ihre Mitarbeit!

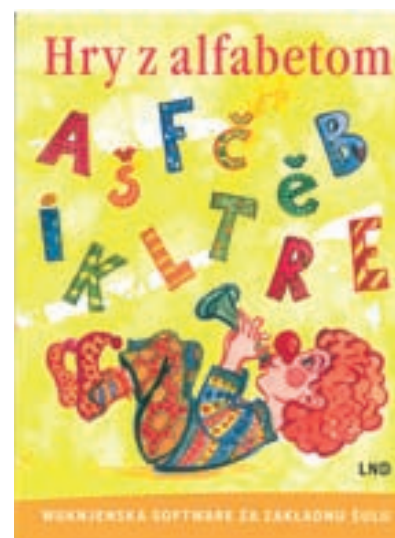
Sabine Wilmes, EURAC research

Serbska wuknjenska software za zakładnu šulu

Wot 18. nowembra je w Budyskej Smolerjec kniharni nowa serbska kompjuterowa CD za džěci na předań. Je to wuknjenska software Rěčneho centruma WITAJ, kiž wobsahuje 15 interaktiwnych hrow k skrućenju hornjoserbskeho alfabeta. Na lochke a zabawne wašnje móža serbske a serbsce wuknjace džěci 1. do 4. lětnika mjez druhim pismiki a słowa po alfabeće rjadować, falowace pismiki do słowow zasadźeć a pismikowe rjady dopjelnjeć. Dale wobsahuje CD serbski słowničk a wotpowědne zwučowanja z nim, křižowku a memory-hru. Z CD, kotruž je pedagogiski wotrjad RCW zhromadnje z nazhonitymi wučerjemi/-kami koncipował a zestajał, móža džěci samostatnje džělać. Nawod k tomu słyša w serbsčinyje. Kliknu-li hólcy a holcy we wotpowědnych hrach na jednotliwe słowa, zdobom słyša, kak so prawje serbsce wurjekuja.

Mnohe zakładne šule su sej CD z mjenom „Hry z alfabetom“ mjeztym skazali. Rěčny centrum WITAJ doporuča ju tež serbskim a rěčnje měšanyim swójbam, kiž maja džěci předewšěm w 1. abo 2. lětniku, k skrućenju a rozšěrjenju serbskeho słowoskłada. Kóždy móže sej ju za 15 eurow w Smolerjec kniharni kupić.

Bianka Wjeńcyna, RCW

Karta serbskeje Łužicy – pod klóštrom, Kaponicu a Budyšinom

Rěčny centrum WITAJ je sfałdowanu kartu ze serbskimi mjenami wjeskow, šćežkow, wodźiznow a ležownosćow wudał. Mnohe tute pomjenowanja so w młódšej generaciji hižo njewu-

žiwaja. Mjena zezběrał a redakciju přewzał je Jurij J. Šořta. Handrij Bjeńš je so wo grafiske wuhotowanje postarał. Karta je wot 25.10.2010 za škitnu plaćiznu we wysokosći 5 € w Serbskej kulturnej informaciji w Budyšinje na předań.

Michaela Hrjehorjowa,
Rěčny centrum WITAJ

Impresum: Naša Domowina - Informacije třěšneho zwjazka • Informacije kšywowego zwězka • Informationen des Dachverbandes

Tu wozjewjene wosobinske měnjenja njekryja so na kóždy pad z měnjenjom wudawaćela. Redakciski kónc: 29. 11. 2010.

wudawaćel/Herausgeber:

Zarjad Domowiny • Zarjad Domowiny • Geschäftsstelle der Domowina
Postowe naměsto/Postplatz 2 • 02625 Budyšin/Bautzen • www.domowina.de

redakcija/Redaktion:

Borbora Felberowa
tel. 03591-550 202 • faks: 03591-42408 • e-mail: felber-pr-domowina@sorben.com

lektoraj/Lektoren:

Božena Braumanowa, Erwin Hanuš
Serbska čišćernja/Lausitzer Druck- u. Verlagshaus GmbH Budyšin/Bautzen

zhotowjenje a čišć/

Herstellung und Druck:

„Našu Domowinu“ namakaće w interneće pod www.domowina.de ► Dokumenty/publikacije
Domowina spěchuje so wot Založby za serbski lud.